

Turvallisuus

Soutukoulun katsotaan lain mukaan olevan ohjelmapalvelutoimintaa ja sitä koskevat samat vastuut ja velvoitteet, kuin ohjelmapalveluyrityksiä. Kuluttajaturvallisuuslaissa ja Tukes'in (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto) ohjeissa on määritelty ne velvoitteet, joista toiminnan toteuttajan on huolehdittava.

Huolellisuusvelvoite

Tukesin 2/2015 antaman Ohjelmapalveluiden turvallisuuden edistäminen -ohjeen mukaan toiminnanharjoittajan on varauduttava riskeihin toimintansa luonteen ja laajuuden edellyttämällä tavalla. Kuluttajaturvallisuuslain mukaan: *"Toiminnanharjoittajan on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, että kulutustavarasta tai kuluttajapalvelusta ei aiheudu vaaraa kenenkään terveydelle tai omaisuudelle."* (KuTuL 5 §). Lisäksi huolellisuusvelvollisuuteen kuuluu, että: *"Toiminnanharjoittajalla on oltava riittävät ja oikeat tiedot kulutustavarasta tai kuluttajapalvelusta, ja hänen on arvioitava niihin liittyvät riskit."* (KuTuL 5 §).

Turvallisuusasiakirja

Kuluttajaturvallisuuslain 7 §:ssä mainittu toiminnanharjoittaja on velvollinen laatimaan toimintaansa koskevan kirjallisen turvallisuusasiakirjan. Turvallisuusasiakirjan laatimisvelvollisuus on sillä toiminnanharjoittajalla, joka toteuttaa tai suorittaa kyseisen palvelun. Turvallisuusasiakirja täytyy olla laadittuna ennen palvelun tarjoamisen aloittamista.

Turvallisuusasiakirja-asetuksen mukaan turvallisuusasiakirjaan tulee merkitä turvallisuusasioista vastaavat henkilöt. Turvallisuusasioista vastaavien henkilöiden ja heidän sijaisten nimet, yhteystiedot, tehtävät ja muut oleelliset tiedot on tärkeää olla turvallisuusasiakirjassa, jotta ne ovat kaikkien henkilökuntaan kuuluvien tiedossa ja helposti tarkastettavissa.

Toiminnan toteuttajien (ohjaajien, valmentajien) pätevyysvaatimukset

Toiminnanharjoittajan tulee huolellisuusvelvollisuutensa nojalla varmistaa henkilökunnan riittävä pätevyys ja osaaminen. Kuluttajaturvallisuuslainsäädännössä ei ole nimenomaisesti säädetty ohjelmapalveluiden toimijoiden pätevyys- tai koulutusvaatimuksista. Henkilökunnan osaamista arvioitaessa voidaan hyödyntää muun muassa lajiliittojen määrittelemiä pätevyysvaatimuksia. Jos toiminnanharjoittaja edellyttää henkilökunnalta tiettyjä pätevyys- tai koulutusvaatimuksia, nämä on selvitettävä turvallisuusasiakirjassa (esim. ensiapukoulutus). Erikoisaktiviteettien ohjaajilla on

suositeltavaa olla alan pätevyystodistus. Joissain tapauksissa voi olla tarpeen arvioida henkilön todellista osaamista ja turvallisuusasenteita käytännössä. (Lähde Tukes)

Melonta- ja Soutuliitto on laatinut Kuluttajaturvallisuuslain ja Tukesin ohjeiden pohjalta Soututilanteella tarkoitetaan tässä ohjeessa soutuveneeseen, soutuvarusteiden, soutupaikan, sääolosuhteiden sekä soutajan ja soutajaryhmän taitojen yhdistelmää.

Soututilanteella tarkoitetaan tässä ohjeessa soutuveneeseen, soutuvarusteiden, soutupaikan, sääolosuhteiden sekä soutajan ja soutajaryhmän taitojen yhdistelmää.

Lasten- ja nuorten alkeissoutukoulun turvallisuusohje 4.2.2019

1. Turvallisuussuunnitelma

- 1.1. Jokaisen lasten- ja nuorten alkeissoutukoulun järjestäjän on tehtävä paikalliset olosuhteen huomioon ottava turvallisuussuunnitelma.
- 1.2. Turvallisuussuunnitelman tulee pohjautua riskikartoitukseen, jossa paikalliset olosuhteet, esim. veneväylät ja vesialueen tuuliolosuhteet on huomioitu.
- 1.3. Turvallisuussuunnitelmaan tulee merkitä turvallisuudesta vastaavien henkilöiden nimet ja yhteystiedot.
- 1.4. Turvallisuussuunnitelmasta on ennalta tiedotettava ohjaajille, valmentajille, osallistujille ja alaikäisten kyseessä ollessa, heidän vanhemmilleen. Yksinkertaisimmillaan tämä tarkoittaa suullista ohjeistusta, esimerkiksi kuinka lähellä rantaa soudetaan ja miten toimitaan kaatumistilanteessa.

Riskikartoitus- ja turvallisuussuunnitelmapohjat löytyvät Melonta- ja Soutuliiton verkkosivuilta: <https://www.melontajasoutuliitto.fi/turvallisuus/>

2. Soveltaminen

- 2.1. Tätä ohjetta sovelletaan lasten- ja nuorten alkeissoutukoulussa.
- 2.2. Ohjetta voi soveltaa myös muussa lasten- ja nuorten soututoiminnassa.
- 2.3. Kilpailutoiminnassa ja siihen liittyvässä harjoittelussa noudatetaan erikseen vahvistettuja eri soutilajien turvallisuusohjeita.

3. Osallistujat

- 3.1. Osallistujan on oltava vähintään 8-vuotias.
- 3.2. Osallistujan on oltava kooltaan ja fyysisiltä ominaisuuksiltaan kykenevä hallitsemaan venettä.
- 3.3. Osallistujan on oltava uimataitoinen (25m).

4. Osallistujan velvollisuudet

- 4.1 Soutukoulun osallistujan tulee noudattaa saamiaan neuvoja ja ohjeita sekä ottaa omassa toiminnassaan huomioon myös muiden osallistujien turvallisuus.
- 4.2 Osallistujan / huoltajan on ilmoitettava sellaisista vammoista, sairauksista tai rajoitteista jotka

voivat vaikuttaa soutuun tai aiheuttaa vaaratilanteen. Tällaisia rajoitteita voivat olla esim. allergiat, astma, diabetes ja liikuntarajoitteet.

5. Osallistuvien henkilömäärä

5.1. Soutukoulussa on aina oltava vähintään kaksi ohjaajaa. Soutukoulun johtajalla saa olla suoraan vastuullaan korkeintaan 10 hengen ryhmä. Johtajalla on oltava nimettyjä, kyseiseen soutuilanteeseen riittävän päteviä avustajia niin, että kullakin ohjaajalla voi olla vastuullaan enintään 4 osallistujaa.

10 hengen ryhmässä on siis oltava vähintään 3 ohjaajaa, joista yhdellä on kokonaisvastuu. Vastaavasti 8 hengen ryhmässä on oltava vähintään 2 ohjaajaa, joista toisella on kokonaisvastuu.

5.2. Vaativassa soutuilanteessa, esimerkiksi kovalla tuulella turvallisuus voi vaatia, että ohjaajia enemmän.

5.3. Joukkueveneissä on jokaisessa oltava nimetty vastuuhenkilö, joka kykenee hallitsemaan veneen

6. Toiminnan toteuttajat

6.1. Toiminnan järjestäjän vastuuhenkilöllä on oltava tehtävän vaativa riittävä taito, kokemus ja tieto. On suositeltavaa, että toiminnan toteutuksesta vastaavalla on soutuohjaajan (NOK) tai valmentajan (VOK1) pätevyys. Vastuuhenkilön tulee olla vähintään 18 vuoden ikäinen.

6.2. Vastuuohjaajilla on oltava voimassa oleva EA1 todistus tai vastaavat taidot. Melonta- ja Soutuliiton EA -kurssin käyminen on suositeltavaa.

6.3. Kaikkien vesillä toimivien ohjaajien on kyettävä hallitsemaan oma veneensä siten, että hän pystyy auttamaan, ohjaamaan ja opastamaan ryhmään.

6.4. Järjestäjälle suositellaan vastuuvakuutuksen ottamista. Melonta- ja Soutuliiton jäsen seurat kuuluvat vastuuvakuutuksen piiriin (Pohjola Tuplaturva).

7. Olosuhteet

7.1. Lasten ja nuorten alkeissoutukurssi on pyrittävä toteuttamaan suojaisella vesialueella.

7.1. Vilkkaita veneväyliä ja satama-alueita on mahdollisuuksien mukaan vältettävä.

7.2. Tuuliolosuhteet eivät saa muodostua sellaisiksi, että osallistujat eivät hallitse veneitään. Ryhmän on pysyttävä ohjaajien hallinnassa.

7.2. Aallokko ei saa muodostua sellaiseksi, että osallistujat eivät hallitse veneitään ja tahattomat kaatumiset ovat todennäköisiä.

7.3. Sääolosuhteet eivät saa muodostua niin kylmiksi, että osallistujat joutuvat välittömään hypotermiavaaraan. Tarvittaessa toiminta vesillä on keskeytettävä.

7.4. Vesi ei saa olla niin kylmää, että osallistujat joutuvat kaatumistilanteessa välittömään hypotermiavaaraan. Alle 15°C vedessä on suositeltavaa käyttää kylmän veden erityisvarusteita ja kelluntapukineita tai välineitä. Alle 10°C vedessä ei ole suositeltavaa järjestää vesillä tapahtuvaa alkeissoututoimintaa.

7.5. Toiminta on pyrittävä toteuttamaan lähellä rantaa. Mikäli poistutaan rannan läheisyydestä, on kaatumis- ym. poikkeustilanteisiin varauduttava turvaveneellä.

7.6. Lämpimät pukeutumistilat, sauna ja suihku ovat suositeltavat.

8. Veneen rakenne

Veneen rakenteen tulee olla ehjä ja kaikkien luukkujen tulee olla suljettuina. Veneen pitää kaatuneena kellua vaakatasossa ja kannatella soutajan paino.

9. Soutajan varusteet

9.1. Olosuhteisiin sopiva soutu-asu. Kylmällä säällä ja kylmän veden aikaan riittävän lämmin ja tuulenpitävä. Lämpimällä ja aurinkoisella säällä riittävän viileä ja auringolta suojaava asu.

9.2. Muita varusteita ovat soututilanteen johtajan harkinnan mukaan: olosuhteisiin ja soutajalle sopiva kelluntapukine tai kelluke (paukkupussi) ja lisävaatetus.

10. Ohjaajan varusteet

10.1. Jokaisella ohjaajalla pilli tai muu merkinantolaite ja matkapuhelin. Ohjaajalla tai seurantaveneessä tai mikäli toimitaan rannan välittömässä läheisyydessä, rannalla: lämpösuojain (lämpöpeite / avaruuslakana), ensiapupakkaus, varavaatetus, vesipullo ja energiapitoista syötävää.

10.5. Valmennusveneessä ohjaajilla kelluntaliivit

11. Liikennesäännöt

11.1 Harjoitusalueella noudatetaan käytössä olevia liikennesääntöjä. Ohjaajat ovat vastuussa niiden selvittämisestä ja niiden läpikäymisestä soutukoululaisten kanssa ennen jokaista vesille menoa.

11.2. Veneväylien risteävää ja satama-alueiden liikennettä on vältettävä ja noudatettava vesiliikenteen yleisiä väistämissääntöjä.

11. Kriisiviestintä

Mahdollisen onnettomuuden varalta on sovittava kriisiviestinnästä. On suositeltavaa keskittää viestintä esim. puheenjohtajalle tai ennalta sovitulle viestintävastaavalle.

12. Ilmoitusvelvollisuus

Toiminnan järjestäjän tulee pitää kirjaa onnettomuus- ja läheltäpiti-tapauksista ja ilmoitettava niistä Soutu- ja Soutuliitolle. Jos tarvetta ilmenee, turvallisuusohjeita ja koulutussisältöjä muutetaan saadun palautteen perusteella.

<https://soutujasoutuliitto.fi/turvallisuus/onnettomuus-ja-lp-raportit/>

Soutukoulussa opetetaan seuraavat turvallisuuteen liittyvät säännöt, tiedot ja taidot. On tärkeää perustella oppilaille säännöt.

Turvallisuustaidot

1. Noudata valmentajan / ohjaajan ohjeita, he tietävät mikä on turvallista ja miten vaaroilta voi välttyä.
2. Käytä tarvittaessa kelluntaliivejä siksi, ne auttavat sinua pysymään pinnalla. Niistä on apua

silloin, jos kaadut ja olet väsynyt, ranta on kaukana tai vesi on kylmää.

3. Älä souda yksin, ongelmatilanteissa soutukaverit, ohjaaja tai valmentaja auttavat sinua.

On erittäin tärkeää, että lapset tottuvat toimimaan vedessä rauhallisesti. Soudussa kaatuminen voi sattua kenelle hyvänsä. Kaatuminen on aina mahdollinen vaaratilanne, mutta rauhallisesti ennalta harjoiteltujen taitojen avulla toimien kaatuminen ei muodostu vaaratilanteeksi. On erittäin tärkeää, että kaatumista harjoitellaan soutukoulussa, heti soutu-uran alussa. Kaatumista on syytä harjoitella myöhemminkin säännöllisesti.